

הלכות שבת פרק כו

א. היוצא חוץ לתחום המדינה בשבת לוקה, שנאמר "אל-יצא איש ממקומו ביום השביעי" (שמות טז, כט): מקום זה, הוא תחום העיר. ולא נתנה תורה, שעור לתחום זה; אבל חכמים העתיקו שתחום זה, הוא חוץ לשנים עשר מיל כנגד מחנה ישראל, וכך אמר להם משה רבנו, לא תצאו חוץ למחנה. ומדברי סופרים, שלא יצא אדם חוץ לעיר, אלא עד אלפים אמה; אבל חוץ לאלפים, אסור שאלפים, הוא מגרש העיר.

ב. נמצאת למד, שמתר לאדם בשבת להלך את כל העיר כלה, אפלו היתה פנינוה, בין שהיתה מקפת חומה, בין שלא היתה מקפת. וכן מתר לו להלך חוץ לעיר אלפים אמה לכל רוח מרבעות כטבלה מרבעת, כדי שיהיה נשכר את הזויות. ואם יצא חוץ לאלפים, מכין אותו מכת מרדות עד שנים עשר מיל; אבל אם יצא והרחיק מן העיר יתר על שנים עשר מיל, אפלו אמה אחת לוקה מן התורה.

ג. המהלך חוץ לתחום למעלה מעשרה טפחים, כגון שקפץ על גבי עמודים שגבוהין עשרה ואין בכל אחד מהן ארבעה על ארבעה הרי זה ספק, אם יש תחומין למעלה מעשרה; אבל אם הלך על מקום שיש בו ארבעה על ארבעה הרי זה כמהלך על הארץ, ויש אסור תחומין שם.

ד. מי ששבת בדיר שבמדבר, או בסהר, או במערה, וכיוצא בהן מרשות היחיד מהלך את כלה, וחוצה לה אלפים אמה לכל רוח ברבוע; וכן השוכת בבקעה. אפלו היה ישן בשעה שנכנס השבת, שלא קנה שביתה יש לו להלך ממקומו אלפים אמה לכל רוח ברבוע. היה מהלך בבקעה, ואינו יודע תחום השבת מהלך אלפים פסיעות בינוניות, וזה הוא תחום השבת.

ה. המהלך אלפים אמה שיש לו להלך, ושלמה מדתו בתוך דיר או סהר או מערה או בתוך המדינה אינו מהלך אלא עד סוף מדתו; ואין אומרין הואיל וכלתה מדתו בתוך רשות היחיד, מהלך את כלה. במה דברים אמורים, בשכלתה מדתו במקצת העיר, או במקצת המערה; אבל אם היתה אותה רשות היחיד מבלעת בתוך אלפים אמה שלו תחשב לו כל אותה הרשות כארבע אמות, ומשלימין לו את השאר.

ו. ביצד: הרי שהיה אלה אמה ממקום שביתתו, או מחוץ לעיר, עד מדינה או מערה שיש בארפה אלה אמה, או פחות מאלה מהלך את כל המדינה או המערה שפגע בה, ומהלך חוצה לה אלה אמה פחות ארבע אמות. אבל אם היה במדינה או במערה שפגע בה בתוך מדתו, אלה אמה ואמה אינו מהלך בה אלא אלה אמה בלבד, שהוא תשלום אלפים שיש לו.

ז. מי שכלתה מדתו בחצי העיר אף על פי שאינו מהלך אלא עד סוף מדתו, מתר לטלטל בכל העיר על ידי זריקה. וכן מי ששבת בבקעה, והקיפוהו גוויים מחצה בשבת אינו מהלך בה אלא אלפים אמה לכל רוח, אף על פי שהוא בתוך המחצה; ומתיר לו לטלטל בכל המחצה על ידי זריקה, אם הקיפוהו לשם דירה.

ח. מי שהיה בא בדרך לפניס למדינה, בין שהיה בא בים בין

שְׁהִיָּה בָּא בַּחֲרֻכָּה אִם נִכְנָס בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה קְרוֹב לְעִיר, קִדְּם
שְׂיִכְנָס הַשְּׁבֵת אֶף עַל פִּי שְׁלֹא הִגִּיעַ לַמְּדִינָה אֲלֹא בַשְּׁבֵת, הָרִי
זֶה יִכְנָס וַיִּהְלֹךְ אֶת כָּלָה וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ.

ז. הִיָּה בָּא לַמְּדִינָה וַיֵּשֶׁן בַּדֶּרֶךְ, וְלֹא נִעוֹר אֲלֹא בַשְּׁבֵת,
וּכְשֶׁנִּעוֹר, מָצָא עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם הָרִי זֶה יִכְנָס לָהּ, וַיִּהְלֹךְ
אֶת כָּלָה וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ: מִפְּנֵי שֶׁדַּעְתּוֹ הִיָּתָה
לְהֵלֶךְ לַמְּדִינָה זֶה, וּלְפִיכֶךְ קָנָה שְׁבִיתָה עִם בְּנֵי הַמְּדִינָה כְּמוֹתֵן
שֶׁהָרִי נִכְנָס עִמָּהֶן בַּתְּחוּם.

י. מִי שֶׁיֵּצֵא חוּץ לַתְּחוּם, אִפְּלוּ אִמָּה אַחַת לֹא יִכְנָס: שֶׁהָאַרְבַּע
אֲמוֹת שֵׁישׁ לוֹ לְאַדָּם, תַּחֲלָתֵן מִמָּקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ; לְפִיכֶךְ
כִּיּוֹן שֶׁיֵּצֵא חוּץ מִתְּחוּמוֹ אִמָּה אוֹ יֵתֵר, יֵשֵׁב בְּמִקְוָמוֹ, וְאֵין לוֹ
לְהֵלֶךְ אֲלֹא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אֲמוֹת, מִעֲמִידַת רִגְלָיו וְלַחוּץ. וְכֵן מִי
שֶׁהִחֲשִׁיךְ חוּץ לַתְּחוּם הַמְּדִינָה, אִפְּלוּ אִמָּה אַחַת הָרִי זֶה לֹא
יִכְנָס לָהּ: אֲלֹא יִהְלֹךְ מִמָּקוֹם שֶׁנִּכְנָס עָלָיו הַשְּׁבֵת וְהוּא עוֹמֵד
בּוֹ, אֲלָפִים אִמָּה בְּלִבָּד. וְאִם כָּלָתָה מִדָּתוֹ בְּמִקְצַת הָעִיר, מִהֵלֶךְ
עַד סוֹף מִדָּתוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ. הִיָּתָה רִגְלוֹ אַחַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם,
וְרִגְלוֹ אַחַת חוּץ לַתְּחוּם הָרִי זֶה יִכְנָס.

יא. מִי שֶׁיֵּצֵא חוּץ לַתְּחוּם שְׁלֹא לְדַעְתּוֹ כְּגוֹן שֶׁהוֹצִיאָהּ גּוֹיִים
אוֹ רוּחַ רָעָה, אוֹ שֶׁשָּׂגַג וַיֵּצֵא אֵין לוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת. חֲזוֹר
לְדַעַת, אֵין לוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת; הִחֲזִירוּהוּ, כֹּאֲלוֹ לֹא יֵצֵא. וְאִם
נִתְּנוּהוּ בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד כְּגוֹן שֶׁנִּתְּנוּהוּ גּוֹיִים בְּדִיר וְסֹהַר וּמִעָרָה,
אוֹ בְּעִיר אַחֲרֵת יֵשׁ לוֹ לְהֵלֶךְ אֶת כָּלָה; וְכֵן אִם יֵצֵא לְאַחַד מֵאלּוֹ
בַּשָּׂגָגָה, וְנִזְכָּר וְהוּא בְּתוֹכָן מִהֵלֶךְ אֶת כָּלָה.

יב. יֵצֵא חוּץ לַתְּחוּם לְדַעַת אֶף עַל פִּי שֶׁחֲזוֹר שְׁלֹא לְדַעַת, כְּגוֹן
שֶׁהִחֲזִירוּהוּ גּוֹיִים אוֹ רוּחַ רָעָה אֵין לוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת; וְכֵן
אִם יֵצֵא חוּץ לַתְּחוּם לְדַעַת אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּתוֹךְ רִשּׁוֹת הַיָּחִיד,
כְּגוֹן דִּיר וְסֹהַר אֵין לוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת. הַמִּפְרֹשׁ בֵּינָם הַגָּדוֹל
אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא חוּץ לַתְּחוּם שֶׁשְּׁבֵת בּוֹ, מִהֵלֶךְ אֶת כָּל הַסְּפִינָה
כָּלָה, וּמִטְּלִטֵל בְּכָלָה.

יג. מִי שֶׁיֵּצֵא חוּץ לַתְּחוּם שְׁלֹא לְדַעַת, וְהִקָּף בְּמִחְצָה בַּשְּׁבֵת יֵשׁ
לוֹ לְהֵלֶךְ כָּל אוֹתָהּ הַמִּחְצָה: וְהוּא, שְׁלֹא תִהְיֶה יֵתֵר עַל אֲלָפִים
אִמָּה. וְאִם הִיָּה תְּחוּם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ מִבֵּלַע מִקְצָתוֹ בְּתוֹךְ הַמִּחְצָה
שֶׁנַּעֲשֶׂת שְׁלֹא לְדַעְתּוֹ הוּאִיל וַיֵּשׁ לוֹ לְהֵלֶךְ אֶת כָּל הַמִּחְצָה, הָרִי
זֶה נִכְנָס לַתְּחוּמוֹ; וְכִיּוֹן שֶׁיִּכְנָס, הָרִי הוּא כֹּאֲלוֹ לֹא יֵצֵא.

יד. כָּל מִי שֶׁאֵין לוֹ לָזוֹז מִמִּקְוָמוֹ, אֲלֹא בְּתוֹךְ אַרְבַּע אֲמוֹת אִם
נִצְרָךְ לְנִקְבִיו, הָרִי זֶה יוֹצֵא וּמִרְחִיק וְנִפְנָה וְחוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ. וְאִם
נִכְנָס לְמִקְצַת תְּחוּם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, בָּעֵת שֶׁיִּרְחִיק לְהַפְנוֹת הוּאִיל
וְנִכְנָס יִכְנָס, וּכְאֲלוֹ לֹא יֵצֵא: וְהוּא, שְׁלֹא יֵצֵא בַּתְּחִלָּה לְדַעַת;
אֲבָל אִם יֵצֵא לְדַעַת אֶף עַל פִּי שֶׁנִּכְנָס, אֵין לוֹ אֲלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת.

טו. כָּל מִי שֶׁיֵּצֵא בְּרִשּׁוֹת בֵּית דִּין כְּגוֹן הָעֵדִים שֶׁבְּאֵין לְהָעִיד עַל
רְאִית הַלְּבָנָה, וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מִמִּי שֶׁמָּתֵר לוֹ לְצֹאת לְדַבֵּר מִצְוָה יֵשׁ
לוֹ אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ, בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ; וְאִם הִגִּיעַ
לַמְּדִינָה הָרִי הוּא כֹּאֲנֻשֵׁי הָעִיר, וַיֵּשׁ לוֹ אֲלָפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ
חוּץ לַמְּדִינָה.

טז. הִיָּה יוֹצֵא בְּרִשּׁוֹת, וְאָמְרוּ לוֹ וְהוּא הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ כֹּכֵר נֹעֲשֶׂת
הַמִּצְוָה שֶׁיֵּצֵאתָ לַעֲשׂוֹתָהּ יֵשׁ לוֹ מִמִּקְוָמוֹ, אֲלָפִים אִמָּה לְכָל

רוח; ואם הִיָּה מִקְצֵת תַּחֲנוּם שֶׁיֵּצֵא מִמֶּנּוּ בְּרִשּׁוֹת, מִבֶּלַע בְּתוֹךְ
אֲלָפִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ הָרִי זֶה חוֹזֵר לְמְקוֹמוֹ, וְכֵאלוֹ לֹא יָצָא.
וְכָל הַיּוֹצֵאִין לְהַצִּיל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל מִיַּד גּוֹיִים, אוֹ מִן הַנֶּהָר, אוֹ
מִן הַמַּפֶּלֶת יֵשׁ לָהֶם אֲלָפִים אֲמָה לְכָל רוּחַ, מִמְּקוֹם שֶׁהֻצְלוּ;
וְאִם הִיָּתָה יַד הַגּוֹיִים תִּקְיָפָה, וְהָיוּ מִפְּחָדִים לַשָּׁבֶת בְּמְקוֹם
שֶׁהֻצְלוּ הָרִי אֵלּוֹ חוֹזְרִין בַּשָּׁבֶת לְמְקוֹמָן, וּבְכָלִי זֵינָן.